

Ustawa

z dnia

o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne;”;

2) w art. 3 pkt 16 otrzymuje brzmienie:

„16) rodzinie - oznacza to odpowiednio następujących członków rodziny: małżonków, rodziców dzieci, opiekuna faktycznego dziecka oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia, a także dziecko, które ukończyło 25. rok życia legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością przysługuje świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy; do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko;”;

3) w art. 10 w ust. 5 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) dziecko zostało umieszczone w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej

---

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawę z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych, ustawę z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów oraz ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 222, poz. 1630, z 2007 r. Nr 64, poz. 427, Nr 105, poz. 720, Nr 109, poz. 747, Nr 192, poz. 1378 i Nr 200, poz. 1446, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 138, poz. 872 i 875, Nr 223, poz. 1456 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 97, poz. 800 i Nr 219, poz. 1706, z 2010 r. Nr 50, poz. 301 i Nr 222, poz. 1455 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 149, poz. 887, Nr 171, poz. 1016 i Nr 205, poz. 1212.

z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu, oraz w innych przypadkach zaprzestania sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem;”;

4) po art. 16 dodaje się art. 16a w brzmieniu:

„Art. 16a. 1. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.³⁾) ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad członkiem rodziny legitymującym się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

2. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty, o której mowa w art. 5 ust. 2. Przepisy art. 5 ust. 4 – 9 stosuje się odpowiednio.

3. W przypadku gdy łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę przekracza kwotę uprawniającą daną osobę do specjalnego zasiłku opiekuńczego o kwotę niższą lub równą kwocie odpowiadającej najniższemu zasiłkowi rodzinnemu przysługującemu w okresie, na który jest ustalany, specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje, jeżeli przysługiwał w poprzednim okresie zasiłkowym. W przypadku przekroczenia dochodu w kolejnym roku kalendarzowym, specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje.

4. Za dochód rodziny osoby wymagającej opieki, o którym mowa w ust. 2, rozumie się dochód następujących członków rodziny:

1) w przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest małoletnia:

- a) osoby wymagającej opieki,
- b) rodziców osoby wymagającej opieki,
- c) małżonka rodzica osoby wymagającej opieki,

---

³⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1986 r. Nr 36, poz. 180, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1998 r. Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 122, poz. 1322, z 2001 r. Nr 128, poz. 1403, z 2003 r. Nr 83, poz. 772 i Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 162, poz. 1691, z 2007 r. Nr 121, poz. 831, Nr 134, poz. 947 i Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 220, poz. 1431, z 2010 r. Nr 125 poz. 842, z 2011 r. Nr 75, poz. 398 i Nr 149, poz. 887 oraz z 2012 r. poz. 579.

- d) osoby, z którą rodzic osoby wymagającej opieki wychowuje wspólne dziecko,
- e) pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-d, dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia

- z tym, że do składu rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko, a także rodzica osoby wymagającej opieki zobowiązanego tytułem wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd do alimentów na jej rzecz;

2) w przypadku gdy osoba wymagająca opieki jest pełnoletnia:

- a) osoby wymagającej opieki,
- b) małżonka osoby wymagającej opieki,
- c) osoby, z którą osoba wymagająca opieki wychowuje wspólne dziecko,
- d) pozostających na utrzymaniu osób, o których mowa w lit. a-c, dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia

- z tym, że do składu rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko.

5. W przypadku gdy prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego ustala się na osobę znajdującą się pod opieką opiekuna prawnego lub umieszczoną w rodzinie zastępczej spokrewnionej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 i Nr 288, poz. 1690 oraz z 2012 r. poz. 579), ustalając prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego uwzględnia się dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz dochód osoby wymagającej opieki.

6. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługuje w wysokości 520,00 zł miesięcznie.

7. Specjalny zasiłek opiekuńczy przysługujący za niepełne miesiące kalendarzowe wypłaca się w wysokości 1/30 specjalnego zasiłku opiekuńczego za każdy dzień. Należną kwotę zasiłku zaokrągla się do 10 groszy w górę.

8. Specjalny zasiłek opiekuńczy nie przysługuje, jeżeli:

1) osoba sprawująca opiekę:

- a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia

- kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
- b) podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów,
  - c) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego,
  - d) legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;
- 3) na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;
- 4) członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego;
- 5) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego;
- 6) na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.”;
- 5) w art. 17:
- a) ust. 1 i 1a otrzymują brzmienie:
„1. Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:
    - 1) matce albo ojcu,
    - 2) opiekunowi faktycznemu dziecka,

- 3) osobie będącej rodziną zastępczą spokrewnioną w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- 4) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności

- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji.

1a. Osobom, o których mowa w ust. 1 pkt 4, innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu z osobą wymagającą opieki, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, w przypadku gdy spełnione są łącznie następujące warunki:

- 1) rodzice osoby wymagającej opieki nie żyją, zostali pozbawieni praw rodzicielskich lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 2) nie ma innych osób spokrewnionych w pierwszym stopniu, są małoletnie lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności;
- 3) nie ma osób, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, lub legitymują się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.”,

b) po ust. 1a dodaje się ust. 1b w brzmieniu:

„1b. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje, jeżeli niepełnosprawność osoby wymagającej opieki powstała:

- 1) nie później niż do ukończenia 18. roku życia lub
- 2) w trakcie nauki w szkole lub w szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25. roku życia.”,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje w wysokości 620,00 zł miesięcznie.”,

d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

- 1) osoba sprawująca opiekę:
  - a) ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej

- i innego świadczenia emerytalno–rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
- b) ma ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, lub świadczenia pielęgnacyjnego;
- 2) osoba wymagająca opieki:
- a) pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,
  - b) została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu;
- 3) na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;
- 4) członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, specjalnego zasiłku opiekuńczego, lub świadczenia pielęgnacyjnego;
- 5) na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, lub prawo do świadczenia pielęgnacyjnego;
- 6) na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.”;
- 6) w art. 23:
- a) w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:
„1) osoby występującej o przyznanie świadczeń rodzinnych, w tym: imię, nazwisko, datę urodzenia, numer PESEL, a w razie gdy nie nadano numeru PESEL - numer dokumentu potwierdzającego tożsamość”;
  - b) ust. 4aa otrzymuje brzmienie:

„4aa. Jeżeli w stosunku do osoby ubiegającej się o świadczenie pielęgnacyjne lub osoby pobierającej to świadczenie wystąpią wątpliwości dotyczące okoliczności, o których mowa w art. 17, organ właściwy może zwrócić się do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.⁴⁾), w celu weryfikacji okoliczności, o których mowa w art. 17.”,

c) po ust. 4d dodaje się ust. 4e-4g w brzmieniu:

„4e. Ustalając prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, organ właściwy zwraca się do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w celu weryfikacji okoliczności co do spełniania warunków, o których mowa w art. 16a.

4f. Aktualizację wywiadu, o którym, mowa w ust. 4e, przeprowadza się po upływie 6 miesięcy, jeżeli do końca okresu, na który ustalone zostało prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego, pozostało więcej niż 3 miesiące, oraz w każdej sytuacji, gdy zaistnieją wątpliwości co do spełniania warunków, o których mowa w art. 16a.

4g. Przepisy ust. 4e i 4f stosuje się odpowiednio, w przypadku gdy organ właściwy upoważnił do prowadzenia postępowania w sprawie świadczeń rodzinnych kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy, a także inną osobę na wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej lub innej jednostki organizacyjnej gminy.”,

d) ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, sposób i tryb postępowania w sprawach o przyznanie świadczeń rodzinnych oraz wzory:

- 1) wniosków o ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych,
- 2) zaświadczenia z urzędu skarbowego, o którym mowa w ust. 4 pkt 1,
- 3) oświadczeń o dochodach rodziny, w tym oświadczeń osób rozliczających się na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych

---

⁴⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz. 1706 i Nr 221, poz. 1738, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 229, Nr 81, poz. 527, Nr 125, poz. 842 i Nr 217, poz. 1427, z 2011 r. Nr 81, poz. 440, Nr 106, poz. 622 i Nr 149, poz. 887 oraz z 2012 r. poz. 579.

przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, oraz innych oświadczeń i dowodów niezbędnych do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych,

4) kwestionariusza wywiadu, o którym mowa w ust. 4a,

5) oświadczeń o dochodach członków rodziny uzyskanych w poprzednim roku kalendarzowym

- kierując się koniecznością ujednoczenia procedur oraz zapewnienia stosownej dokumentacji niezbędnej do sprawnej realizacji świadczeń rodzinnych.”,

e) ust. 8 otrzymuje brzmienie:

„8. Minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego może utworzyć rejestr centralny obejmujący następujące informacje gromadzone na podstawie przepisów ustawy przez organy właściwe i samorządy województwa podczas realizacji zadań w zakresie świadczeń rodzinnych:

1) dane dotyczące osób pobierających świadczenia rodzinne:

a) imię i nazwisko,

b) datę urodzenia,

c) adres zamieszkania lub pobytu,

d) miejsce zamieszkania lub pobytu,

e) numer ewidencyjny PESEL,

f) numer dokumentu potwierdzającego tożsamość, w przypadku osób, które nie posiadają numeru PESEL,

g) stan cywilny,

h) obywatelstwo,

i) stopień pokrewieństwa z członkami rodziny,

j) rodzaj szkoły, do której uczęszcza dziecko, na które jest pobierane świadczenie rodzinne, lub osoba ucząca się,

k) stan zdrowia,

l) liczbę, rodzaj i wysokość wypłaconych świadczeń,

m) płeć,

n) dochody;

2) wartości udzielonych świadczeń.”,

f) dodaje się ust. 9 w brzmieniu:

„9. Informacje, o których mowa w ust. 8, mogą być przetwarzane przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego na zasadach określonych w przepisach o ochronie danych osobowych. Organy właściwe i samorządy

województwa przekazują dane do rejestru centralnego, wykorzystując oprogramowanie, o którym mowa w ust. 7.”;

7) w art. 24:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Prawo do świadczeń rodzinnych ustala się na okres zasiłkowy, z wyjątkiem świadczeń, o których mowa w art. 9, art. 14-16 i art. 17.”,

b) ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Jeżeli w okresie trzech miesięcy, licząc od dnia wydania orzeczenia o niepełnosprawności lub orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia uzależnionego od niepełnosprawności, prawo to ustala się począwszy od miesiąca, w którym złożono wniosek o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności.”,

c) uchyla się ust. 3a;

8) w art. 27 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W razie zbiegu uprawnień do świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującego więcej niż jednej osobie sprawującej opiekę nad osobą lub osobami wymagającymi opieki, przyznaje się tylko jedno świadczenie osobie, która pierwsza złożyła wniosek.”;

9) w art. 33:

a) po ust. 2b dodaje się ust. 2c w brzmieniu:

„2c. Organ właściwy sporządza i przekazuje, za pośrednictwem wojewody, ministrowi właściwemu do spraw rodziny sprawozdania rzeczowo-finansowe z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Minister właściwy do spraw rodziny określi, w drodze rozporządzenia, wzory i sposób sporządzania sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu świadczeń rodzinnych oraz terminy i sposób ich przedstawiania, uwzględniając potrzebę zapewnienia kompletności i jednolitości informacji przekazywanych przez podmioty realizujące ustawę oraz zapewnienie skutecznej realizacji zadań z zakresu świadczeń rodzinnych finansowanych z budżetu państwa oraz budżetów gmin.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 w pkt 2 lit. w otrzymuje brzmienie:

„w) wójt, burmistrz lub prezydent miasta - w stosunku do osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych,;”;

2) w art. 6:

a) ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy wójt, burmistrz lub prezydent miasta opłaca składkę na ubezpieczenia emerytalne i rentowe od podstawy odpowiadającej wysokości odpowiednio świadczenia pielęgnacyjnego albo specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługujących na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych przez okres niezbędny do uzyskania 25-letniego okresu ubezpieczenia (składkowego i nieskładkowego), jednak nie dłużej niż przez 20 lat.”,

b) ust. 2c otrzymuje brzmienie:

„2c. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, jeżeli wypłaca osobie świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy, może wystąpić do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o udzielenie informacji o przebiegu ubezpieczenia oraz za jaki okres za tę osobę powinien opłacać składkę na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.”;

3) w art. 16 ust. 6b otrzymuje brzmienie:

„6b. Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych finansuje w całości wójt, burmistrz lub prezydent miasta.”;

4) w art. 18 ust. 5a otrzymuje brzmienie:

„5a. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne albo specjalny zasiłek opiekuńczy

---

⁵⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 218, poz. 1690, z 2010 r. Nr 105, poz. 668, Nr 182, poz. 1228, Nr 225, poz. 1474, Nr 254, poz. 1700 i Nr 257, poz. 1725, z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 75, poz. 398, Nr 138, poz. 808, Nr 171, poz. 1016, Nr 197, poz. 1170, Nr 199, poz. 1175, Nr 232, poz. 1378 i Nr 291, poz. 1706 oraz z 2012 r. poz. 611, 637 i 769.

na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych stanowi odpowiednio kwota tego świadczenia.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.⁶⁾) w art. 87 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Zasady, o której mowa w ust. 3, nie stosuje się, jeżeli zmniejszenie podstawy wymiaru składek poniżej minimalnego wynagrodzenia nastąpiło na skutek pobierania wynagrodzenia za czas niezdolności do pracy wypłaconego na podstawie przepisów Kodeksu pracy, zasiłków i świadczenia rehabilitacyjnego z ubezpieczenia chorobowego lub z ubezpieczenia wypadkowego. Zasady tej nie stosuje się również, jeżeli podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe stanowiła kwota zasiłku stałego z pomocy społecznej, świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego określonych w przepisach o świadczeniach rodzinnych, oraz do: pracowników, o których mowa w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z 2004 r. Nr 240, poz. 2407 oraz z 2005 r. Nr 157, poz. 1314), żołnierzy niezawodowych w służbie czynnej, ubezpieczonych odbywających służbę zastępczą, a także pozostających w służbie kandydackiej funkcjonariuszy Policji, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu i Państwowej Straży Pożarnej.”.

Art. 4. W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.⁴⁾) w art. 37 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku zbiegu uprawnień do zasiłku stałego i renty socjalnej, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub dodatku z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania, zasiłek stały nie przysługuje.”.

Art. 5. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

---

⁶⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 205, poz. 1365, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887, Nr 168, poz. 1001, Nr 187, poz. 1112 i Nr 205, poz. 1203 oraz z 2012 r. poz. 118, 251, 637 i 664.

1) w art. 2 w ust. 1 w pkt 2 lit. j otrzymuje brzmienie:

„j) nie pobiera, na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania,”;

2) w art. 104 w ust. 1 w pkt 3 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) pobierających na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy lub dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka,”.

Art. 6. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 66:

a) w ust. 1:

- pkt 28 otrzymuje brzmienie:

„28) osoby pobierające specjalny zasiłek opiekuńczy lub dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania, przyznane na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu,”;

- po pkt 28 dodaje się pkt 28a w brzmieniu:

„28a) osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne, przyznane na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu,”;

---

⁷⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 134, poz. 850, Nr 171, poz. 1056, Nr 216, poz. 1367 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 69, poz. 595, Nr 91, poz. 742, Nr 97, poz. 800, Nr 115, poz. 964, Nr 125, poz. 1035, Nr 127, poz. 1052, Nr 161, poz. 1278 i Nr 219, poz. 1706, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 81, poz. 531, Nr 238, poz. 1578, Nr 239, poz. 1593, Nr 254, poz. 1700 i Nr 257, poz. 1725 i 1726, z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 106, poz. 622, Nr 171, poz. 1016, Nr 205, poz. 1206 i 1211 i Nr 291, poz. 1707 oraz z 2012 r. poz. 589 i 637.

⁸⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 216, poz. 1367, Nr 225, poz. 1486, Nr 227, poz. 1505, Nr 234, poz. 1570 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 22, poz. 120, Nr 26, poz. 157, Nr 38, poz. 299, Nr 92, poz. 753, Nr 97, poz. 800, Nr 98, poz. 817, Nr 111, poz. 918, Nr 118, poz. 989, Nr 157, poz. 1241, Nr 161, poz. 1278 i Nr 178, poz. 1374, z 2010 r. Nr 50, poz. 301, Nr 107, poz. 679, Nr 125, poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 165, poz. 1116, Nr 182, poz. 1228, Nr 205, poz. 1363, Nr 225, poz. 1465, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1723 i 1725, z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 73, poz. 390, Nr 81, poz. 440, Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 113, poz. 657, Nr 122, poz. 696, Nr 138, poz. 808, Nr 149, poz. 887, Nr 171, poz. 1016, Nr 205, poz. 1203 i Nr 232, poz. 1378 oraz z 2012 r. poz. 476.

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Status członka rodziny osoby ubezpieczonej oraz status członka rodziny będącego osobą uprawnioną do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji zwalnia z obowiązku ubezpieczenia zdrowotnego osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 17-20, 26-28a, 30 i 33.”;

2) w art. 68 w ust. 4 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) osobę, o której mowa w art. 3 ust. 2 pkt 1-4, stanowi kwota odpowiadająca wysokości specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych.”;

3) w art. 73 pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 28 i 28a, obejmuje okres od dnia przyznania świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub dodatku do zasiłku rodzinnego z tytułu samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania do dnia utraty prawa do ich pobierania;”;

4) w art. 75 ust. 11 otrzymuje brzmienie:

„11. Osoby, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 28 i 28a, zgłasza do ubezpieczenia zdrowotnego wójt, burmistrz lub prezydent miasta.”;

5) w art. 81:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Podstawę wymiaru składek dla osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 2 i 4, stanowi kwota odpowiadająca wysokości specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych.”;

b) w ust. 8:

- pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 17-20, jest kwota odpowiadająca wysokości specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych;”;

- pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 28 i 31, jest kwota odpowiadająca wysokości specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych;”;

- po pkt 9a dodaje się pkt 9b w brzmieniu:

„9b) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 28a, jest kwota odpowiadająca wysokości świadczenia pielęgnacyjnego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych;”

- pkt 10 i 11 otrzymują brzmienie:

„10) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 32, jest kwota odpowiadająca wysokości specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych;

11) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 33, jest kwota odpowiadająca kwocie faktycznie otrzymanych alimentów, nie wyższa jednak od wysokości specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych;”

c) ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne dla osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. f i pkt 21, z wyłączeniem osób duchownych będących podatnikami podatku dochodowego od osób fizycznych lub zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów osób duchownych, jest kwota odpowiadająca wysokości specjalnego zasiłku opiekuńczego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych.”;

6) w art. 86 w ust. 1 pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 28 i 28a, opłaca wójt, burmistrz lub prezydent miasta;”.

Art. 7. W ustawie z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych (Dz. U. Nr 85, poz. 728, z późn. zm.⁹⁾) w art. 4 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) osoby, które otrzymują świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy z właściwego organu realizującego zadania w zakresie świadczeń rodzinnych jako zadanie zleczone z zakresu administracji rządowej lub rentę socjalną z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych lub innego organu emerytalno-rentowego;”.

Art. 8. W ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7, z późn. zm.¹⁰⁾) w art. 2 w pkt 12 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

---

⁹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 157, poz. 1314, z 2010 r. Nr 13, poz. 70 i Nr 152, poz. 1023 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654.

„12) rodzinie - oznacza to odpowiednio następujących członków rodziny: rodziców osoby uprawnionej, małżonka rodzica osoby uprawnionej, osobę, z którą rodzic osoby uprawnionej wychowuje wspólne dziecko, pozostające na ich utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia oraz dziecko, które ukończyło 25. rok życia otrzymujące świadczenia z funduszu alimentacyjnego lub legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością przysługuje świadczenie pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy, o których mowa w przepisach ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.³⁾), a także osobę uprawnioną; do rodziny nie zalicza się:”.

Art. 9. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.¹¹⁾) w art. 112a w ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) wypłat i obsługi świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego oraz finansowania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osoby pobierające świadczenia pielęgnacyjne lub specjalny zasiłek opiekuńczy;”.

Art. 10. 1. Osoby uprawnione do świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie przepisów dotychczasowych zachowują prawo do tego świadczenia w dotychczasowej wysokości do dnia 30 czerwca 2013 r., jeżeli spełniają warunki określone w przepisach dotychczasowych.

2. W przypadku ustalania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego zgodnie z art. 24 ust. 2a ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

3. Wydane na podstawie przepisów dotychczasowych decyzje o przyznaniu prawa do świadczenia pielęgnacyjnego wygasają z mocy prawa po upływie terminu, o którym mowa w ust. 1.

4. Organ właściwy w rozumieniu ustawy, o której mowa w art. 1, w terminie 2 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, informuje osoby otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne na podstawie przepisów dotychczasowych o wygaśnięciu z mocy

---

¹⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 97, poz. 800 i Nr 98, poz. 817, z 2010 r. Nr 81, poz. 530 i Nr 229, poz. 1504 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 129, poz. 735, Nr 149, poz. 887, Nr 171, poz. 1016 i Nr 205, poz. 1212.

¹¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 96, poz. 620, Nr 123, poz. 835, Nr 152, poz. 1020, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 185, poz. 1092, Nr 201, poz. 1183, Nr 234, poz. 1386, Nr 240, poz. 1429 i Nr 291, poz. 1707.

prawa decyzji o przyznaniu prawa do świadczenia pielęgnacyjnego i warunkach nabywania prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego i świadczenia pielęgnacyjnego obowiązujących od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 11. 1. Osobom, o których mowa w art. 10 ust. 1, spełniającym warunki określone w art. 17 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, oraz osobom, którym przyznano prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, za każdy miesiąc w okresie od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy do dnia 30 czerwca 2013 r., w którym przysługuje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, przysługuje dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego.

2. Dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego przysługuje w wysokości 100 zł miesięcznie.

3. Prawo do dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego ustala z urzędu wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej do świadczenia pielęgnacyjnego.

4. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta, o których mowa w ust. 3, realizuje zadania w zakresie dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego jako zadanie zlecone z zakresu administracji rządowej.

5. W sprawach dotyczących dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego, w tym do jego finansowania i ustalania kosztów jego obsługi, stosuje się przepisy ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 12. W sprawach o świadczenie pielęgnacyjne, do którego prawo powstało przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, ustalając to prawo za ten okres stosuje się przepisy dotychczasowe.

Art. 13. Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 23 ust. 5 i art. 33 ust. 3 ustawy, o której mowa w art. 1, zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 23 ust. 5 i art. 33 ust. 3 ustawy, o której mowa w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, nie dłużej jednak niż przez okres 6 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 14. Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 5 lit. c, który wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2013 r.

UZASADNIENIE

Projektowana ustawa zmierza do racjonalizacji zasad przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.) poprzez dostosowanie rozwiązań systemowych do potrzeb społecznych związanych z polityką rodzinną i możliwości finansowych państwa.

Na podstawie dotychczasowych przepisów, zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje:

- 1) matce albo ojcu,
- 2) innym osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.), ciąży obowiązek alimentacyjny,
- 3) opiekunowi faktycznemu dziecka
- jeżeli nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli zajdą przesłanki określone w art. 17 ust. 5 ustawy z dnia 28 listopada o świadczeniach rodzinnych, tj.:

- 1) osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego;
- 2) osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do świadczenia pielęgnacyjnego na inną osobę w rodzinie lub poza rodziną;
- 3) osoba wymagająca opieki:
  - a) pozostaje w związku małżeńskim, chyba że współmałżonek legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,

- b) została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, na której ciąży obowiązek alimentacyjny, albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu, z wyjątkiem zakładów opieki zdrowotnej;
- 4) na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury;
- 5) członek rodziny ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy, albo do świadczenia pielęgnacyjnego na tę lub inną osobę w rodzinie lub poza rodziną;
- 6) na osobę wymagającą opieki członek rodziny jest uprawniony za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Jak wskazano powyżej, w przypadku gdy najbliżsi członkowie rodziny zrezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej, lub jej nie podejmują, aby opiekować się niepełnosprawnym członkiem rodziny, uprawnieni są do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych.

Od 1 stycznia 2010 r. liczba osób ubiegających się o świadczenie pielęgnacyjne gwałtownie rośnie, z uwagi na zniesienie kryterium dochodowego warunkującego prawo do świadczenia pielęgnacyjnego (w 2011 r. liczba osób uprawnionych zwiększyła się o 100 %).

Wśród grupy świadczeniobiorców, którzy uzyskali prawo do świadczenia pielęgnacyjnego po 2010 r. w wyniku rozszerzenia katalogu osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego, w połączeniu ze zniesieniem kryterium dochodowego, o którym mowa powyżej, aż 83 % stanowią osoby inne niż rodzice dzieci niepełnosprawnych pobierający świadczenie pielęgnacyjne. W tym znaczną część stanowią osoby „nadużywające” pomocy finansowej ze strony państwa. Zauważalna jest również postępująca tendencja do „wyszukiwania” przez osoby nieaktywne zawodowo osób niepełnosprawnych w swoich rodzinach jedynie w celu uzyskania świadczenia pielęgnacyjnego, bez faktycznego sprawowania opieki nad taką osobą.

Konieczne jest więc inne określenie warunków przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego, aby środki z budżetu państwa kierowane były do adresatów rzeczywiście sprawujących opiekę nad bliskimi osobami niepełnosprawnymi i wymagającymi takiego wsparcia.

Projekt zakłada rozróżnienie podmiotowe grupy osób, na które będzie pobierane świadczenie pielęgnacyjne a nie, jak do tej pory planowano, grup osób które świadczenie to będą pobierać. Możliwość ubiegania się o świadczenie pielęgnacyjne przysługiwać będzie osobom, które sprawują opiekę nad osobą, której niepełnosprawność powstała odpowiednio do 18. lub 25. roku życia.

Wobec powyższego planowane modyfikacje zasad przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego wymagają wprowadzenia następujących zmian w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych:

1) w zakresie świadczenia pielęgnacyjnego:

a) bez kryterium dochodowego, proponuje się pozostawienie, jako osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego, wyłącznie rodziców, opiekunów faktycznych dziecka (osób sprawujących opiekę nad dzieckiem, które wystąpiły do sądu o jego przysposobienie) oraz osób będących rodzinami zastępczymi spokrewnionymi w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Nr 149, poz. 887 i Nr 288, poz. 1690 oraz z 2012 r. poz. 579) a także innych osób, na których, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.), ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności. Osobom, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, innym niż spokrewnione w pierwszym stopniu, przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, w przypadku gdy osoba wymagająca opieki nie jest umieszczona w rodzinie zastępczej spokrewnionej ani nie ma opiekuna faktycznego oraz nie ma osób spokrewnionych w pierwszym stopniu lub legitymują się one orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności lub gdy rodzice zostali pozbawieni praw rodzicielskich. Osoby, o których mowa powyżej mogą się ubiegać o świadczenie pielęgnacyjne, jeżeli niepełnosprawność dziecka powstała do ukończenia 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia.

Wprowadzenie takiego rozwiązania jest uzasadnione tym, że pierwszeństwo w obowiązku alimentacyjnym wobec osoby niepełnosprawnej mają osoby spokrewnione z nią w pierwszym stopniu (art. 132 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego) przed osobami

spokrewnionymi w stopniu dalszym. Dla osób, o których mowa powyżej zachowanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego uzależnione zostało od daty powstania niepełnosprawności (do ukończenia 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia) osoby wymagającej opieki, z uwagi na fakt, gdyż osoby takie są z reguły niesamodzielne ekonomicznie z uwagi na fakt kontynuacji nauki i niepodjęcie aktywności zawodowej. Natomiast osoby dorosłe, których niepełnosprawność nie powstała w okresie nauki, z reguły były samodzielne i miały możliwość wypracowania własnych źródeł dochodu (emerytura, renta) co pozwala im na sfinansowanie lub współfinansowanie opieki, bez konieczności dodatkowego wsparcia ze strony budżetu państwa,

b) podwyższenie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego z 520 zł do kwoty 620 zł – świadczenie pielęgnacyjne ma na celu zrekompensowanie opiekunowi osoby niepełnosprawnej uszczerbku w budżecie jego rodziny spowodowanego rezygnacją przez niego z zatrudnienia, umożliwienie właściwego sprawowania opieki oraz zagwarantowanie mu kontynuacji ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego. Podwyższenie wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, związane jest również z potrzebą kontynuacji rządowego programu wspierania osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne, który zakłada przyznawanie dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego w wysokości 100 zł miesięcznie. Znacznie bardziej racjonalne wydaje się ukonstytuowanie takiego założenia „na stałe” w ustawie, niż w programie rządowym, który skutkowało brakiem stabilności i poczuciem bezpieczeństwa osób, które taki dodatek pobierają. Wprowadzenie proponowanych zmian oznacza wzrost wysokości świadczenia pielęgnacyjnego do 620 zł. Jednocześnie z budżetu państwa finansowane są składki na ubezpieczenia emerytalno-rentowe i zdrowotne od kwoty świadczenia pielęgnacyjnego, które wynoszą odpowiednio 170,60 zł i 55,80 zł. Zatem łączne wsparcie z budżetu państwa osoby pobierającej świadczenie pielęgnacyjne wyniesie 846,40 zł,

c) pozostawienie, jako osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego, wyłącznie rodziców, opiekunów faktycznych dziecka (osób sprawujących opiekę nad dzieckiem, które wystąpiły do sądu o jego przysposobienie) oraz osób będącymi rodzinami zastępczymi spokrewnionymi w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, a także innych osób, na których, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ciąży obowiązek alimentacyjny, z wyjątkiem osób o znacznym stopniu niepełnosprawności. Osoby, o których mowa powyżej, będą mogły ubiegać się o świadczenie pielęgnacyjne, jeżeli niepełnosprawność dziecka

powstała do ukończenia 18 roku życia lub w trakcie nauki w szkole lub szkole wyższej, jednak nie później niż do ukończenia 25 roku życia. Rozszerzenie katalogu przesłanek negatywnych w szczególności o sytuacje, w których:

- osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do nowego świadczenia - specjalnego zasiłku opiekuńczego,
- członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do:
  - dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
  - specjalnego zasiłku opiekuńczego,
  - świadczenia pielęgnacyjnego lub
- na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do świadczenia za granicą na pokrycie wydatków związanych z opieką,
- na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury.

Wprowadzenie takich rozwiązań jest niezbędne w celu wykluczenia sytuacji, w których jedna osoba pobierałaby dwa świadczenia lub na jedną osobę niepełnosprawną byłoby pobierane zarówno świadczenie pielęgnacyjne i specjalny zasiłek opiekuńczy przez tę samą lub różne osoby;

2) wprowadzenie do katalogu świadczeń opiekuńczych nowego świadczenia - specjalnego zasiłku opiekuńczego:

- a) specjalny zasiłek opiekuńczy przysługiwać będzie osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy ciąży obowiązek alimentacyjny. Jest to grupa podmiotów, która dotychczas otrzymywała świadczenia pielęgnacyjne, niespełniająca warunków do otrzymania tego świadczenia na warunkach określonych w nowych przepisach,
- b) specjalny zasiłek opiekuńczy przysługiwać będzie osobom wskazanym powyżej, jeżeli rezygnują z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w związku z koniecznością sprawowania stałej opieki nad członkiem rodziny legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,

c) specjalny zasiłek opiekuńczy przysługiwać będzie, gdy łączny dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki w przeliczeniu na osobę nie przekroczy obowiązującego kryterium dochodowego. Kryterium określone w art. 5 ust. 2 w przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności w przeliczeniu na osobę wynosi 583 zł. Należy zauważyć, że od listopada 2012 r. kwota ta będzie wyższa, z uwagi na fakt ustawowej weryfikacji kwot kryteriów dochodowych- propozycja Rady Ministrów zakłada, że kryterium to będzie wynosić 623 zł.

Zmiana dotycząca wprowadzenia kryterium dochodowego przy ustalaniu specjalnego zasiłku opiekuńczego, stanowiącego łączny dochód dwóch rodzin, tj. rodziny osoby sprawującej opiekę oraz rodziny osoby wymagającej opieki, związana jest z koniecznością wprowadzenia możliwie najbardziej racjonalnych zasad przyznawania tego świadczenia. Branie pod uwagę dochodów obu rodzin umożliwia ustalenie faktycznej sytuacji finansowej osoby pobierającej specjalny zasiłek opiekuńczy, gdyż nierzadko zdarza się sytuacja, w której osoba sprawująca opiekę jest *de facto* na utrzymaniu osoby wymagającej opieki i pozostaje z nią w jednym gospodarstwie domowym. Wprowadzona została również specjalna definicja rodziny osoby wymagającej opieki, z uwzględnieniem wieku tej osoby. Konieczne bowiem było rozróżnienie składu rodziny dla osoby, która nie osiągnęła pełnoletniości (małoletniego) i osoby pełnoletniej, ze względu na inną sytuację rodzinną i finansową takich osób i różne składy rodziny pozostające, co do zasady, we wspólnym gospodarstwie.

Ponadto, w przypadku, gdy prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego ustala się na osobę znajdującą się pod opieką opiekuna prawnego lub umieszczoną w rodzinie zastępczej spokrewnionej w rozumieniu ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustalając prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego uwzględnia się dochód rodziny osoby sprawującej opiekę oraz dochód osoby wymagającej opieki. Wiąże się to z koniecznością ustalenia dochodu w sposób jak najbardziej odpowiadający rzeczywistości. Jeżeli osoba wymagająca opieki jest pod opieką opiekuna prawnego lub została umieszczona w rodzinie zastępczej nie powinno brać się pod uwagę dochodów jej rodziny (w rozumieniu przepisów o świadczeniach rodzinnych) ponieważ *de facto* osoba ta nie jest na utrzymaniu tej rodziny.

Rozwiązanie, o którym mowa powyżej, tj. liczenie dochodu, stanowiącego kryterium przy przyznawaniu specjalnego zasiłku opiekuńczego, na podstawie łącznego dochodu dwóch rodzin funkcjonowało już efektywnie w ustawie o świadczeniach rodzinnych do dnia 1 stycznia 2010 r., czyli do zmiany polegającej na zniesieniu kryterium dochodowego jako

przesłanki do uzyskania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego (art. 17 ust. 2a został uchylony przez art. 13 pkt 1 lit. c, ustawy z dnia 19 listopada 2009 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z realizacją wydatków budżetowych (Dz. U. Nr 219, poz. 1706).

Wysokość dochodu na potrzeby ustalenia prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego będzie ustalana na podstawie zasad określonych w ustawie o świadczeniach rodzinnych. A zatem, będzie brany pod uwagę dochód z roku poprzedzającego okres zasiłkowy, na który osoba ubiega się o przedmiotowe świadczenie. Ponadto, zastosowanie znajdzie również instytucja utraty i uzyskania dochodu, niezbędna do ustalenia wysokości dochodu w sposób jak najbardziej zbliżony do rzeczywistego.

W związku z powyższym wprowadzenie sposobu obliczania dochodu zgodnie z zasadami przedstawionymi powyżej wydaje się najpełniej oddawać rzeczywisty stan faktyczny na podstawie którego miałyby być ustalane prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego. Jednocześnie należy zauważyć, że nie będzie to *novum* ustawowe, a jedynie powrót do sprawnie działającego rozwiązania systemowego.

- d) wysokość zasiłku ma wynosić 520 zł miesięcznie – jest to kwota odpowiadająca dotychczasowej wysokości świadczenia pielęgnacyjnego,
- e) zasiłek przysługujący za niepełne miesiące kalendarzowe wypłaca się w wysokości 1/30 zasiłku za każdy dzień; należną kwotę zasiłku zaokrągla się do 10 groszy w górę,
- f) wprowadza się katalog przesłanek uniemożliwiających otrzymanie specjalnego zasiłku opiekuńczego, tj.:

- po stronie osoby sprawującej opiekę:

- ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno - rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego,
- podleganie obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z innych tytułów,
- ustalone prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w art. 17,
- legitymowanie się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności,

- umieszczenie osoby wymagającej opieki w rodzinie zastępczej z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, w rodzinnym domu dziecka, albo w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym i korzystanie w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 5 dni w tygodniu, z wyjątkiem podmiotów wykonujących działalność leczniczą,
- sytuacja, w której na osobę wymagającą opieki inna osoba ma ustalone prawo do wcześniejszej emerytury,
- sytuacja, gdy członek rodziny osoby sprawującej opiekę ma ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w art. 17 ustawy,
- gdy na osobę wymagającą opieki jest ustalone prawo do dodatku do zasiłku rodzinnego, o którym mowa w art. 10, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub świadczenia pielęgnacyjnego; a także
- gdy na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.

Zmiany dokonane w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych polegają także na dokonaniu niezbędnych zmian redakcyjnych, które pozwolą na skuteczne stosowanie ustawy. Zmiany takie zostały dokonane w art. 2, 3, 10, 23, 24, 27 i 33 i dotyczą ujednolicenia przepisów, dostosowania do aktualnych przepisów i uwzględnienia w nich zmian dokonanych w związku z racjonalizacją zasad przyznawania świadczenia pielęgnacyjnego i wprowadzenia nowego świadczenia jakim jest specjalny zasiłek opiekuńczy.

W celu wyeliminowania występujących do tej pory niepożądanych zjawisk wyszukiwania przez osoby nieaktywne zawodowo osób niepełnosprawnych jedynie w celu uzyskania środków finansowych ze strony państwa, bez faktycznego sprawowania opieki nad taką osobą, wprowadzono niezbędne procedury umożliwiające organom właściwym w sprawach świadczeń rodzinnych weryfikację przyznanego prawa do świadczenia pielęgnacyjnego i specjalnego zasiłku opiekuńczego. Uwzględniona została w projekcie

możliwość lub obowiązek (w zależności od przesłanek) przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.).

W przypadku gdy wystąpią wątpliwości dotyczące okoliczności w stosunku do osoby pobierającej świadczenie pielęgnacyjne istnieć będzie możliwość przeprowadzenia wywiadu. Przy ustalaniu prawa do specjalnego zasiłku opiekuńczego przeprowadzenie wywiadu będzie miało charakter obligatoryjny. Ponadto wywiad będzie aktualizowany po upływie 6 miesięcy, oraz w każdej innej sytuacji gdy wystąpią wątpliwości co do spełnienia przesłanek warunkujących prawo do specjalnego zasiłku opiekuńczego.

Zmiany dokonane zostały także w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.), ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.), ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.), ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.), ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.), ustawie z dnia 21 kwietnia 2005 r. o opłatach abonamentowych (Dz. U. z 2005 r. Nr 85, poz. 728, z późn. zm.), ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7, z późn. zm.) oraz ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.). Zmiany te mają na celu dostosowanie przepisów do zmian dokonanych w ustawie o świadczeniach rodzinnych w związku z nowelizacją, czyli głównie rozszerzenie dotychczasowych regulacji o specjalny zasiłek opiekuńczy, który będzie analogiczny, jak obowiązujące obecnie rozwiązania dotyczące osób pobierających świadczenia pielęgnacyjne. Zmiany w zakresie podstawy składki zdrowotnej, mające na celu utrzymanie jej na takiej samej wysokości jak dotychczas (kwota odpowiadająca wysokości świadczenia pielęgnacyjnego została zmieniona na kwotę odpowiadającą wysokości specjalnego zasiłku opiekuńczego, dzięki temu pozostanie na poziomie wynoszącym 520 zł).

Zmiany opisane powyżej, dotyczące poszerzenia katalogów osób o osoby otrzymujące specjalny zasiłek opiekuńczy, w stosunku do dotychczasowych regulacji, nie spowodują zmniejszenia wpływów z opłat ani zwiększenia wydatków państwa w tym zakresie.

Projekt ustawy przewiduje podział osób otrzymujących dotychczas świadczenie pielęgnacyjne na dwie grupy podmiotów: osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne na podstawie nowych przepisów i osób otrzymujących specjalny zasiłek opiekuńczy (wprowadzony projektowaną ustawą), którego otrzymywanie uzależnione będzie od spełnienia kryterium dochodowego. W związku z powyższym liczba osób, o których mowa w ww. ustawach ulegnie obniżeniu w stosunku do liczby osób określonych w dotychczasowych przepisach.

Przepisy przejściowe

Zgodnie z projektowaną regulacją, wprowadza się okres przejściowy uprawniający osoby dotychczas otrzymujące świadczenie pielęgnacyjne do otrzymywania przedmiotowego świadczenia na podstawie art. 17 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych przez okres 6 m-cy od dnia wejścia w życie ustawy nowelizującej, czyli do 30 czerwca 2013 r. W związku z powyższym osoby dotychczas otrzymujące świadczenie i spełniające warunki określone w przepisach dotychczasowych będą otrzymywać świadczenie w wysokości 520 zł.

Decyzje wydane na podstawie przepisów dotychczasowych w sprawie o przyznanie prawa do świadczenia pielęgnacyjnego pozostają w mocy do 30 czerwca 2013 r., czyli na okres 6 m-cy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy i po upływie tego okresu z mocy prawa przestają obowiązywać.

Organy właściwe zostały zobowiązane do poinformowania osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne o utracie mocy decyzji ustalającej prawo do świadczenia pielęgnacyjnego. Poinformowanie to ma nastąpić w ciągu 2 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy.

W sprawach, o świadczenie pielęgnacyjne, do którego prawo powstało przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, ustalając to prawo za okres do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe.

Ustanawia się dodatek dla grupy osób uprawnionych do świadczenia pielęgnacyjnego, które odpowiadają grupie podmiotów uprawnionych do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego na nowych zasadach w wysokości 100 zł miesięcznie.

Dodatek przysługuje za każdy miesiąc -w okresie od dnia wejścia w życie ustawy, czyli od dnia 1 stycznia 2013 r. do ostatniego dnia miesiąca, w którym upływa 6-miesięczny termin od dnia wejścia w życie ustawy, czyli do 30 czerwca 2013 r. - w którym ww. osobom przysługiwało prawo do świadczenia pielęgnacyjnego.

Konieczność wprowadzenia dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego związana jest z potrzebą kontynuacji dodatkowej pomocy, przyznawanej w ramach rządowego programu, w wysokości 100 zł miesięcznie.

Zasadnym jest przyznanie tej dodatkowej pomocy wyłącznie dla określonej grupy osób ponieważ są to osoby wymagające największego wsparcia z uwagi na konieczność rezygnacji z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem.

Dodatek ten przyznaje się z urzędu. Organami właściwymi w zakresie realizacji dodatku są organy właściwe w rozumieniu ustawy o świadczeniach rodzinnych.

W sprawach nieuregulowanych dotyczących dodatku do świadczenia pielęgnacyjnego, w tym do jego finansowania i ustalania kosztów jego obsługi, stosuje się przepisy ustawy o świadczeniach rodzinnych.

Wejście ustawy w życie

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r., z wyjątkiem art. 1 pkt 5 lit. d, w którym jest mowa o wysokości świadczenia pielęgnacyjnego. Artykuł ten wchodzi w życie z dniem 1 lipca 2013 r. Zachowanie takiego terminu jest konieczne, ze względu na zapewnienie możliwości sprawnej realizacji przez organy właściwe spraw związanych ze świadczeniem pielęgnacyjnym i specjalnym zasiłkiem opiekuńczym. Przepis ten odpowiada również okresowi, na jaki zachowane zostało prawo do świadczenia pielęgnacyjnego, osobom, które otrzymują je na podstawie przepisów dotychczasowych.

Zgodność z prawem Unii Europejskiej

Problematyka regulowana przez projekt ustawy nie jest objęta przepisami prawa Unii Europejskiej.

Notyfikacja

Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu przepisów dotyczących notyfikacji norm i aktów prawnych.

Ocena Skutków Regulacji

Podmioty, na które oddziałuje projektowana ustawa

Projektowane rozwiązania dotyczą organów administracji publicznej realizujących zadania w zakresie świadczeń rodzinnych na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych. Ponadto projekt dotyczy osób uprawnionych do pobierania świadczeń na podstawie tej ustawy.

Przeprowadzone konsultacje

Projekt ustawy poddany został uzgodnieniom międzyresortowym oraz przesłany do zaopiniowania przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, a także do konsultacji z następującymi partnerami społecznymi:

- 1) Forum Związków Zawodowych;
- 2) NSZZ „Solidarność”;
- 3) Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych;
- 4) Pracodawcami Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”;
- 6) Związkiem Rzemiosła Polskiego;
- 7) Business Centre Club;
- 8) Ogólnopolską Federacją Organizacji Pozarządowych;
- 9) Ogólnopolskim Stowarzyszeniem Rodzin Osób Niepełnosprawnych „Razem możemy więcej”;
- 10) Forum Rodzin Osób Niepełnosprawnych *RodzinyOn*.

Uwagi i opinie do projektu ustawy zgłosili następujący partnerzy społeczni: Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych, Business Centre Club, Ogólnopolskie Stowarzyszenie Rodzin Osób Niepełnosprawnych „Razem możemy więcej” oraz Forum Rodzin Osób Niepełnosprawnych *RodzinyOn*. Wszystkie zgłoszone uwagi zostały poddane

dokładnej analizie. W efekcie wybrano rozwiązania, które w najpełniejszy sposób realizują cel projektu.

W dniu 22 lutego 2012 r. projekt ustawy został negatywnie zaopiniowany przez Komisję Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Projekt ustawy został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Rządowego Centrum Legislacji, zgodnie z § 11a uchwały Rady Ministrów z dnia 19 marca 2002 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M.P. Nr 13, poz. 221, z późn. zm.) oraz na stronie internetowej Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej, zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2005 r. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.). Brak było podmiotów zgłaszających zainteresowanie pracami nad projektem ustawy.

Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

W 2011 roku wydatki osiągnęły poziom **1 222,4 mln zł** (łącznie wydatki na świadczenie pielęgnacyjne, składki emerytalno-rentowe i koszty obsługi).

Mając na uwadze dynamikę wzrostu liczby świadczeniobiorców świadczenia pielęgnacyjnego szacuje się, że bez wprowadzenia proponowanych zmian wydatki w rozdziale 85212 budżetu państwa wyniosą:

- w 2012 r. - **1 733,5 mln zł**, tj. o **511,1 mln zł** więcej niż w 2011 r.,
- w 2013 r. - **2 183,2 mln zł**, tj. o **960,8 mln zł** więcej niż w 2011 r.,
- w 2014 r. - **2 323,5 mln zł**, tj. o **1 101,1 mln zł** więcej niż w 2011 r.

Wprowadzenie proponowanych zmian od 1 stycznia 2013 r. skutkować będzie wydatkami w wysokości:

- **1 562,6 mln zł** w 2013 r., (łącznie wydatki na świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego oraz składki emerytalno-rentowe i koszty obsługi) co oznacza spadek wydatków o **170,9 mln zł** w stosunku do przewidywanych wydatków w 2012 r.
- **1 078,7 mln zł** w 2014 r., co oznacza spadek wydatków o **654,8 mln zł** w stosunku do przewidywanych wydatków w 2012 r.

Liczba świadczeniobiorców przeciętnie miesięcznie wyniesie:

- w 2013 r. – **191,5 tys.** osób (z tego 95 tys. osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne na dzieci), spadek o **99,8 tys.** w stosunku do liczby wynikającej z zakładanej dynamiki wzrostu liczby świadczeniobiorców świadczenia pielęgnacyjnego w przypadku niewprowadzenia proponowanych zmian,

- w 2014 r. – **125,7 tys. osób** (95 tys. osób pobierających świadczenie i 30,7 tys. osób pobierających specjalny zasiłek opiekuńczy), spadek o **184,3 tys. osób** w stosunku do liczby wynikającej z zakładanej dynamiki wzrostu liczby świadczeniobiorców świadczenia pielęgnacyjnego w przypadku niewprowadzenia proponowanych zmian.

W rozdziale **85213** budżetu państwa, w związku ze spadkiem liczby świadczeniobiorców, za których opłacana będzie składka na ubezpieczenie zdrowotne, nastąpi również zmniejszenie wydatków. W 2014 roku (ostatni rok uwzględniany w powyższej analizie) zmniejszenie wyniesie około **32,6 mln zł.**

**Wydatki na świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek opiekuńczy, składki emerytalno-
rentowe i koszty obsługi przed i po projektowanej zmianie**

Lata	Przed zmianą (w mln zł)	Po wprowadzeniu zmian od 01.01.2013 (mln zł)	Przyrost/spadek wydatków w stosunku do przewidywanych wydatków w 2012 r. (mln zł)	Rok poprzedni =100
2011	1 222,40	x	x	x
2012	1 733,50	x	x	141,81
2013	2 183,20	1 562,60	-170,90	90,14
2014	2 323,50	1 078,70	-654,80	69,03

W 2013 r. przewidywano wzrost wydatków na świadczenia pielęgnacyjne, w związku z utrzymującą się dynamiką wzrostu liczby osób otrzymujących to świadczenie. Wejście w życie proponowanego rozwiązania, polegającego na wprowadzeniu kryterium dochodowego do specjalnego zasiłku opiekuńczego, spowoduje zablokowanie tej dynamiki, a tym samym zmniejszenie wysokości wydatków na świadczenie pielęgnacyjne w tym roku.

Zmniejszenie wydatków związanych z wprowadzeniem kryterium wygeneruje wyższe oszczędności niż wzrost wydatków związanych z kontynuacją dodatkowej pomocy w wysokości 100 zł dla osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne.

Koszty administracyjne związane z weryfikacją uprawnień do zasiłków pielęgnacyjnych i wymogiem przeprowadzenia wywiadów środowiskowych wyniosą łącznie ok. 2,25 mln zł.

Mając na uwadze powyższe, zaproponowane zmiany ustawy o świadczeniach rodzinnych, w tym w zakresie kosztów administracyjnych związanych z weryfikacją uprawnień do zasiłków pielęgnacyjnych i wymogiem przeprowadzania wywiadów środowiskowych, nie spowodują wzrostu wydatków ponad limit na realizację świadczeń rodzinnych i świadczenia z funduszu alimentacyjnego zaplanowanych w ustawie budżetowej na rok 2012 w wysokości 10.352.300 tys. zł.

Proponowane zmiany w projekcie ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw nie spowodują skutków finansowych dla budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Zmiany w zakresie ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych oraz w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie spowodują wzrostu wydatków ponad limit zaplanowany w ustawie budżetowej na rok 2012.

Wskazane powyżej skutki finansowe związane są z:

- 1) zachowaniem wsparcia finansowego od 1 stycznia 2013 r. w wysokości 100 zł dla osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne, spełniających warunki określone w nowym brzmieniu art. 17 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych
- 2) zatrzymaniem od dnia wejścia w życie ustawy wzrostu liczby osób otrzymujących świadczenie pielęgnacyjne;
- 3) zachowaniem do 30 czerwca 2013 r., czyli przez okres 6 miesięcy, od dnia wejścia ustawy w życie prawa, do świadczenia pielęgnacyjnego osobom obecnie je otrzymującym, które nie spełnią nowych warunków;
- 4) podwyższeniem wysokości świadczenia pielęgnacyjnego od dnia 1 lipca 2013 r., czyli po upływie 6 miesięcy od momentu wejścia w życie ustawy, do kwoty 620 zł.

Wpływ regulacji na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorstw, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz na sytuację i rozwój regionalny

Ustawa nie wpływa na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw oraz rozwój regionalny.